

20191004 – Klimaatplan en INEK

Introductie

Het Klimaatplan, dat in het kader van de Klimaatwet wordt ontwikkeld, zet de grote lijnen uiteen voor het Nederlandse klimaat- en energiebeleid voor de komende 10 jaar. In het INEK worden de hoofdlijnen daarvan uiteengezet ten behoeve van de rapportage aan de Europese Commissie. Vermilion is het op één-na-grootste mijnbouwbedrijf dat in Nederland op land actief is. Gezien het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse energievoorziening, hechten wij waarde aan weloverwogen plannen.¹ Vermilion heeft onderstaande opmerkingen ten aanzien van de concepten.

Betaalbaarheid en voorzieningszekerheid

Voor de transitie naar een economie die CO₂-neutraal is in 2050 zijn betaalbaarheid, voorzieningszekerheid en verduurzaming van de energievoorziening absolute voorwaarden. Nederland is thans voor meer dan 94% afhankelijk van fossiele energiedragers, 41% daarvan is aardgas. Als energiedrager met een relatief lage CO₂-footprint ten opzichte van andere bronnen (zoals geïmporteerd aardgas en olie), wordt Nederlands aardgas (uit kleine velden) steeds belangrijker voor zowel de warmtevoorziening van huishoudens (lage temperatuur) als de industrie (hoge temperatuur). Wanneer de import van aardgas uit andere landen toeneemt, nemen ook de (mondiale) CO₂-emissies toe. Bij productie van aardgas in exporterende landen als Rusland, Algerije en de VS komen veel meer CO₂-emissies vrij dan bij de (streng gereguleerde) productie in Nederland. Kortom, Nederlands aardgas is zowel binnen Nederland als buiten de landsgrenzen van belang om klimaatdoelstellingen te halen.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in 2030 1,5 miljoen van de 7 miljoen huishoudens niet langer op het aardgasnetwerk zullen zijn aangesloten. De resterende 5,5 miljoen wordt in de periode tot 2050 omgeschakeld. Alternatieven voor Nederlands aardgas in huishoudens zijn relatief duur en omschakeling is complex. Voorts zal in de komende decennia in de industrie een grote warmtevraag blijven bestaan. Waterstof (blauw), geproduceerd met aardgas, wordt momenteel als meest realistische alternatief gezien. Tevens refereert het Klimaatplan aan de groeiende noodzaak voor back-upcapaciteit op het elektriciteitsnet. Deze wordt, o.a. door inzet van gascentrales op momenten dat zon- en windenergieproductie onvoldoende elektriciteit leveren, steeds belangrijker.

Nederlands aardgas uit kleine velden speelt dus een belangrijke rol in de energietransitie. In het INEK wordt dit dan ook nadrukkelijk erkend. In het Klimaatplan daarentegen, wordt het belang van Nederlands aardgas, en daarmee van mijnbouwactiviteiten uit kleine gasvelden in Nederland om aardgas te produceren, volledig buiten beschouwing gelaten. Vermilion beveelt aan om de rol van aardgas in de energietransitie nadrukkelijk op te nemen. In de Kleine Veldenbrief van 30 mei 2018 van minister Wiebes aan de voorzitter van de Tweede Kamer, die als bijlage aan deze zienswijze is gehecht, wordt uitvoerig de gaswinning uit de kleine velden in het kader van de energietransitie besproken.

Kleine velden in Nederland bevatten een omvangrijke potentiële aardgasvoorraad.² De geplande uitfasering van de gaswinning in Groningen (laagcalorisch gas) zal de vraag naar hoogcalorisch aardgas (gas uit kleine velden) in de komende tijd mogelijk doen toenemen.

¹ De activiteiten van Vermilion zien o.a. op aardgasproductie uit kleine velden op land, geothermie en groen gas

² Zie Jaarverslag Delfstoffen en Aardwarmte 2017, TNO (2018)

Investerings van GTS in nieuwe stikstofcapaciteit, voor de conversie van hoogcalorisch naar laagcalorisch aardgas (de meeste huishoudens en bedrijven hebben installaties die worden gevoed met laagcalorisch gas), zijn daar o.a. het bewijs van.³ Zoals de minister van EZK herhaaldelijk heeft gesteld en hierboven is beschreven heeft consumptie van Nederlands aardgas de voorkeur boven geïmporteerd aardgas (hoogcalorisch). Het is zaak om deze ontwikkelingen in de plannen op te nemen.

Mijnbouwactiviteiten in de energietransitie

Gaswinning op land is de basis voor succesvolle ontwikkeling van geothermie en potentieel hergebruik van infrastructuur voor alternatieve energiedragers (biogas, waterstof). Om geothermie op te schalen naar het productieniveau dat in het Klimaatakkoord is vastgelegd, zijn infrastructuur, kennis en kunde van in Nederland actieve operators onmisbaar. Deze zijn daarnaast cruciaal om de ondergrond efficiënt voor hernieuwbare energie en opslag van stoffen te kunnen blijven gebruiken. Om ambities op het gebied van verduurzaming van de economie te realiseren, is het daarom zaak om het investeringsklimaat in mijnbouwactiviteiten op land op peil te houden.

In zowel het Klimaatplan als het INEK moet het belang van mijnbouwactiviteiten in kleine velden op land beter worden beschreven en geborgd. Deze activiteiten dienen immers nationale belangen waarvoor de minister van EZK verantwoordelijkheid draagt. Geborgd dient te worden dat het Rijksbeleid ten aanzien van het nationale belang mijnbouw voldoende wordt gefaciliteerd in plannen en strategieën van decentrale overheden.⁴ Planvorming door decentrale overheden is zeer relevant voor mijnbouwactiviteiten. Om ervoor te zorgen dat geen discrepantie ontstaat tussen Rijksbeleid en decentraal beleid, is het zaak te voorkomen dat activiteiten onder de beleidsverantwoordelijkheid van het Rijk, bedoeld of onbedoeld, kunnen worden verhinderd door decentrale besluitvorming. Dit issue blijft in de consultatieversies van het INEK en het Klimaatplan echter onderbelicht.

Tot slot

Richting 2030 en 2050 zullen mijnbouwactiviteiten in kleine velden op land een belangrijke rol spelen voor de Nederlandse energievoorziening. Gelet op het feit dat het activiteiten van nationaal belang betreft, is het zaak dat het voor een ieder duidelijk is dat deze activiteiten moeten worden gefaciliteerd in beleid en planvorming. Het is dus nodig om dit nadrukkelijk vast te leggen in het INEK en het Klimaatplan die de basis zullen vormen voor het beleid van dat in de komende decennia wordt gevoerd.

³ Zie het recente van GTS (d.d. 25 juli 2019).

⁴ Zowel in ruimtelijke plannen zoals bestemmingsplannen als regionale energie-strategieën